

Udviklingen i den internationale og danske økonomi

DEN INTERNATIONALE ØKONOMI

Ved OPEC-landenes møde den 16. - 17. december 1978 blev det besluttet, at oliepriserne i 1979 skal forhøjes i fire etaper med i alt $14\frac{1}{2}$ pct. Forhøjelserne ligger betydeligt over, hvad der ventet forud for mødet.

Meddelelsen om olieprisforhøjelserne førte til et øget pres mod dollaren. Denne havde ellers stabiliseret sig, efter at den amerikanske regering og centralbank i fællesskab den 1. november 1978 havde bekendtgjort en række forholdsregler til styrkelse af dollaren. Forholdsreglerne omfattede træk på USA's tranche i IMF, salg af SDR, udvidelser af centralbankernes SWAP-faciliteter, optagelse af statslån i udlandet og en kraftig stramning af pengepolitikken via diskontoforhøjelse og øgede reservekrav for Federal Reserve's medlemsbanker.

Præsident Carter underskrev finansloven for 1979 med de ekstra skattelettelser, kongressen mod hans vilje havde indføjet. I finanslovsforslaget for finansåret 1980, der løber fra 1. oktober til 30. september 1980, vil præsidenten kun acceptere et underskud på statsfinanserne på 29 mia. \$ mod knapt 40 mia. \$ i 1979 og 50 mia. \$ i 1978. Nedbringelsen af underskuddet sker ved nedskæringer indenfor sundheds- og socialektoren. Som et yderligere led i præsident Carter's økonomiske politik indgår et forslag om, at lønstigninger på det private arbejdsmarked på under 7 pct. p. a. skal præmieres gennem skattekom-pensation til lønmodtagerne.

England. Callaghan's regering møder stadig større vanskeligheder med at få gennemført sin indkomstpolitik. Mod regeringens ønske er der ikke blevet etableret nogle aftaler mellem regeringen og fagforeningerne. En 9 uger lang strejke på Ford-fabrikkerne blev afsluttet med en overenskomst, der indebar lønstigninger på 17 pct. Dette skabte yderligere uro på det engelske arbejdsmarked. Situationen har efterhånden udviklet sig helt kaotisk med transportarbejderne og visse grupper af det offentligt ansattes strejker.

Betalingsbalancens løbende poster udviste et lille underskud i 1978 på ca. 300 mio. £ efter et overskud på 290 mio. £ i 1977. En væsentlig baggrund for, at UK næsten har fået fjernet sine betalingsbalanceproblemer er den stigende produktion af Nordsøolie. Det engelske finansministerium har beregnet, at Nordsøolien bidrager til en forbedring af den engelske betalingsbalance med 2,9 mia. £ i 1977 og 3,2 mia. £ i 1978 (målt i 1977-priser).

Vesttyskland kunne i 1978 notere et ganske betydeligt overskud på betalingsbalancens løbende poster. Alene for de første 11 måneder af 1978 er overskuddet opgjort til 13,1 mia. DM mod 5,3 mia. DM i samme periode 1977. Med omslaget i vesttysk økonomi i retning af kraftig ekspansion i den indenlandske efterspørgsel forventes overskuddet væsentligt nedbragt i 1979. OECD skønner, at Vesttyskland vil få et overskud på betalingsbalancens løbende poster i 1979 på knapt 5 mia. DM.

For første gang i 50 år har der været strejke i den vesttyske stålindustri. Hovedkravet fra arbejderside, nemlig 35 timers arbejdsuge, blev ikke imødekommet, men der blev indgået et kompromis, der betød lønstigninger på 4 pct. og indførelse af 6 ugers ferie i 1982. Da stigningstakten i forbrugerpriserne fortsat ligger på $2\frac{1}{2}$ - 3 pct., betyder selv disse moderate lønstigninger en reallønsfremgang.

European Monetary System (EMS). Mod forventning trådte det nye europæiske valutasystem EMS ikke i kraft den 2. januar 1979. I sidste øjeblik opstod der strid om de monetære udligningsbeløb indenfor EF's landbrugsområde. Problemet ved at indføre EMS for landbrugsområdet er, at det vil volde vanskeligheder at afløse den gamle faste regningsenhed, der anvendes ved prisfastsættelsen på landbrugsvarer, med den svingende EUC¹⁾. Hvis afregningssystemet fortsatte som hidtil, men med udgangspunkt i ECU'en, ville der relativt hurtigt opstå yderligere vanskeligheder i EF's landbrugssektor. I den endelige EMS-aftale, der blev vedtaget den 3. - 4. december 1978, var der enighed om, at problemet med de monetære udligningsbeløb skulle løses indenfor en overskuelig tid. I sidste øjeblik tog Frankrig imidlertid det standpunkt, at EMS ikke kunne træde i kraft, før en løsning på problemet var fundet. Dette modsatte Vesttyskland sig, og derfor blev ikraftsættelsen af EMS udskudt indtil videre. Det hidtidige slangesamarbejde videreføres foreløbigt, dog kun med Vesttyskland, Holland, Belgien-Luxembourg og Danmark som medlemmer, idet Norge efter den endelige vedtagelse af EMS-systemet udtrådte af slangen i december 1978.

DEN DANSKE ØKONOMI

Det økonomiske Råds december-rapport.

Det fremgår af Det økonomiske Råds december-rapport, at udsigterne for dansk økonomi stadig er ret utilfredsstillende.

Betalingsbalanceunderskuddet er blevet nedbragt fra 10 mia. kr. i 1977 til omkring 7 mia. kr. i 1978 og et tilsvarende beløb forventes i 1979. Antallet af

1) ECU = European Currency Unit = ERE, den europæiske regningsenhed, der er knyttet til en kurv af EF-landenes valutaer og noteres dagligt, 1 ECU = ca. 7,00 kr.

ledige steg med ca. 25.000 til 185.000 fra 1977 til 1978. I 1979 forventer vismændene omtrent samme antal ledige som i 1978.

Dansk økonomis samlede balanceproblem - underskud på betalingsbalancen og arbejdsløshed - må derfor stadig bedømmes som meget tyngende. Det er dog et lille lyspunkt, at produktionsstigningen hos Danmarks vigtigste aftagerlande forventes at blive lidt større fra 1978 til 1979 - $3\frac{1}{4}$ pct. - end fra 1977 til 1978, hvor den anslås til $2\frac{1}{2}$ pct.

Indkomstpolitikken contra afgiftsstramning har en central plads i rapporten. Selv om der har været pengelønstigninger på over 20 pct. fra 1976 til 1978, har den reale disponible indkomst for en fuldt beskæftiget lønmodtager vist et svagt fald, fordi priserne i dette tidsrum som følge af gentagne afgiftsforhøjelser er steget endnu mere end pengelønningerne. Hvis nedgangen i reallønnen i stedet var forårsaget af lavere pengelønstigninger ville såvel omkostnings- som prisniveauet have været betydeligt lavere. I forhold til udlandet ville Danmark have haft et mere konkurrencedygtigt omkostningsniveau, og beskæftigelsen ville være blevet større som følge af øget aktivitet i betalingsbalanceerhvervene. På længere sigt måtte det endvidere forventes, at man med samme udvikling i de disponible reallønninger ville opnå en større forbedring af betalingsbalancen, hvis man havde begrænset de nominelle lønindkomster i stedet for at gennemføre afgiftsstramningerne.

Der er ikke tegn på, at betalingsbalancen af sig selv vil udvikle sig gunstigt fra 1978 til 1979 og i de følgende år. Vismændene konkluderer derfor, at en hurtig forbedring af betalingsbalancen vil kræve en finanspolitisk stramning med den uønskede konsekvens, at arbejdsløsheden øges. De uønskede bivirkninger af en stramning af finanspolitikken kunne måske tilsige, at man erstattede målsætningen om en yderligere forbedring af betalingsbalancen på kort sigt med en målsætning om en forbedring på lidt længere sigt.

Vismændene har også vurderet påstanden om, at en betydelig del af arbejdsløsheden er teknologisk. Således at den på grund af kraftig automatisering skyldes en ekstraordinær stor stigning i den produktion, den enkelte kan præstere. Vismændenes undersøgelser viser, at der er sket et markant fald i produktivitetsstigningen sammenlignet med årene før krisen. Arbejdsløsheden kan derfor ikke forklares ved teknologiske forhold; men skyldes frem for alt en svagere stigning i efterspørgslen end i årene før krisen.

Produktivitetsudviklingen er afgørende for det mulige råderum for befolkningen. Jo større produktivitet des større potentiel produktion står der til rådighed for forbrug, investering og inddækning af underskuddet på betalingsbalancen. Afsvækkes produktivitetsstigningerne betyder det, at ligevægten på betalingsbalancen i højere grad skal betales med reduktion af stigningen i levestandard, hvilket kan gøre det vanskeligt at holde inflationstakten nede. Dette betyder dog ikke, at teknologiske fremskridt altid kan gennemføres uden problemer. De kan nødvendiggøre strukturtilpasninger af arbejdskraften, hvilket er

særlig vanskeligt i en lavkonjunktur. Rationaliseringer kan betyde, at ansatte overflødiggøres, men det er den generelt lave efterspørgsel, der må opfattes som den egentlige skyldige, hvis der ikke er brug for arbejdskraften andetsteds.

Finanslov 1979

I december 1978 blev finansloven for 1979 vedtaget. Nedenstående tabel viser hovedtallene. Som sammenligningsgrundlag er vist beregnede tal for kalenderåret 1978.

Underskuddet på statsfinanserne ifølge finansloven

	1978 skøn	1979 finanslov
Kildeskat	34,5	36,6
Andre indtægter	54,5	58,9
Indtægter i alt	89,0	95,5
Arbejdsløshedsdagpenge m. v.	10,0	10,2
Sociale pensioner, boligsikring m. v.	20,3	24,1
Andre udgifter	67,3	74,8
Udgifter i alt	97,6	109,1
DAU-underskud	8,6	13,6
Pensionsfondens obligationskøb og overførsler til ATP	8,2	8,0
Andre kapitaludgifter, netto	0,1	- 0,1
Nettokasseunderskud	16,9	21,5
Tilbagebetaling af statsgæld	10,3	17,5
Bruttokasseunderskud	27,2	39,0

DAU-underskuddet, d.v.s. underskuddet på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet, forventes i 1979 at stige med 5 mia. kr. til 13,6 mia. kr. I forhold til finanslovforslaget, som blev fremsat af den daværende socialdemokratiske regering i august 1978, er DAU-underskuddet blevet formindsket med 2,3 mia. kr., hvilket skyldes en stigning i de skønnede indtægter, som især kan tilskrives momsforhøjelsen i oktober 1978.

Nettokasseunderskuddet ifølge finansloven er i 1979 beregnet til 21,5 mia. kr. mod 16,9 mia. kr. i 1978. Tilbagebetaling af statsgælden stiger fra 10,3 mia. kr. i 1978 til 17,5 mia. kr. i 1979, for begge års vedkommende hidhører omkring 1 mia. kr. fra afdrag på udenlandsk gæld. Bruttokasseunderskuddet finansieres ved salg af indenlandske statsgældsbeviser og statsobligationer, ved optagelse af lån i udlandet og ved nettotæk på Nationalbanken. Den samlede

indenlandske låntagning skønnes i 1978 at udgøre 20 mia. kr. regnet til pålydende værdi. Ved budgetteringen for 1979 er der forudsat en nominel låntagning på 20 mia. kr. ud over gensalg af statsgældsbeviser for knapt 10 mia. kr. For at udjævne og udstrække afdragsbetalingerne og modvirke den automatiske løbetidsforkortelse af statsgælden har regeringen bebudet, at den vil supplere udbuddet med obligationer med løbetider på op til 12 år mod førhen kun op til 8 år. Det er en forudsætning for udvidelsen af statspapirspektret, at mulighederne for en gradvis nedsættelse af renteniveauet ikke hindres.

Produktion og beskæftigelse

Danmarks Statistiks opgørelse af industriens ordre- og omsætningssituation i perioden september - november 1978 viser en omsætningsfremgang på 9 pct. i forhold til samme periode året før. Målt i faste priser steg omsætningen med 4 pct. Omsætningsfremgangen var dermed lidt større end i den foregående tre måneders periode.

Ordre- og omsætningsfremgangen var en smule større på eksportmarkedet end på hjemmemarkedet i september - november 1978 i forhold til de samme måneder 1977.

Industriens ordre- og omsætningssituation: Hovedområder - årlig ændring i procent sept. - nov. 1978 i forhold til sept. - nov. 1977

	Omsætning (lb. priser)	Omsætning (mængde)	Ordreindgang	Ordrebeholdning
Industri i alt excl. skibsværfter	+ 9	+ 4	+ 8	+ 8
heraf:				
Investeringsgodeindustri	+ 15	+ 8	+ 10	+ 12
Mellemproduktindustri	+ 7	+ 3	+ 5	-
Forbrugsgodeindustri	+ 7	+ 2	+ 9	+ 7

Investeringsgodeindustrien. Som det fremgår af tabellen steg omsætningen målt i løbende priser med 15 pct. Omsætningsfremgangen på hjemmemarkedet var 19 pct. og på eksportmarkedet 12 pct. Ordreindgangen steg med 9 pct. for eksportmarkedet og 11 pct. for hjemmemarkedet, mens ordrebeholdningen for eksportmarkedet steg med 14 pct. og for hjemmemarkedet 9 pct.

Mellemproduktindustrien. Omsætningsfremgangen på 7 pct. dækker over 11 pct. stigning for eksportmarkedet og 6 pct. for hjemmemarkedet. For såvel ordreindgang som ordrebeholdning er væksten for eksportmarkedet større end for hjemmemarkedet.

Forbrugsgodeindustrien har derimod den største vækst på hjemmemarkedet. Omsætningen i løbende priser steg for hjemmemarkedet med 8 pct. og for eksportmarkedet med 5 pct., og ordrebeholdningen for hjemmemarkedet steg 10 pct., mens den for eksportmarkedet kun steg 4 pct. Ordreindgangen fra såvel hjemme- som eksportmarked steg 9 pct.

Nedenstående tabel viser industriens ordre- og omsætningssituation for de enkelte industribrancher i perioden august - oktober 1978.

Industriens ordre- og omsætningssituation: Brancher - årlig ændring i procent aug. - okt. 1978 i forhold til aug. - okt. 1977

	Omsætning (lb. priser)	Omsætning (mængde)	Ordreindgang	Ordrebeholdning
Nærings- og nydelsesmiddelindustri	+ 5	-	+ 8	- 12
Tekstil, beklædning- og læderindustri	+ 6	+ 1	+ 16	+ 19
Træ- og møbelindustri	+ 9	+ 1	+ 9	+ 12
Papir- og grafisk industri	+ 11	+ 3	+ 15	+ 16
Kemisk industri	+ 4	+ 1	+ 2	- 3
Sten-, ler- og glasindustri	+ 7	- 1	+ 5	+ 12
Jern- og metalværker og støberier	+ 9	+ 9	+ 4	- 6
Jern- og metalindustri excl. skibsværfter	+ 12	+ 5	+ 12	+ 13
Anden industri	+ 12	+ 6	+ 6	+ 29

Arbejdsløshedssituationen. Det gennemsnitlige antal registrerede ledige omfattende fuldt- og deltidsforsikrede samt ikke-forsikrede blev for november 1978 opgjort til 192.300 svarende til 8,9 pct. af det samlede antal lønmodtagere. Den sæsonkorrigerede ledighedsprocent har i perioden september - november 1978 ligget uændret på 8,7 pct.

Beskæftigelsen. Industrien beskæftigede ved udgangen af oktober 1978 269.700 arbejdere og 101.000 funktionærer. I forhold til oktober 1977 er antallet af arbejdere steget med 0,6 pct. og antallet af funktionærer med 0,8 pct. Antallet af beskæftigede arbejdere og medarbejdende mestre ved bygge- og anlægsvirksomhed lå i august 1978 på 167.000 personer mod 165.000 i august 1977.

Betalingsbalance og udenrigshandel

Ifølge Danmarks Statistiks foreløbige opgørelse af betalingsbalancen overfor udlandet for 3. kvartal 1978 har der været et underskud på 1,5 mia. kr., hvilket er 1 mia. kr. mindre end i 3. kvartal 1977.

Betalingsbalanceunderskuddet for de tre første kvartaler 1978 blev på 4,9 mia. kr. mod 7,6 mia. kr. i samme periode 1977, d.v.s. en forbedring på 2,7

mia. kr. Det fremgår af den følgende tabel, hvorledes de enkelte poster på betalingsbalancen har bidraget til underskuddet.

Betalingsbalancens løbende poster 1. - 3. kvartal 1978

	indtægter	udgifter	netto- indtægter	netto- indtægter
	1. - 3. kvartal 1978		1. - 3. kv. 1978	1. - 3. kv. 1977
	mio. kr.			
Eksport (fob) / import (fob)	47.230	56.735	- 9.505	-12.800
Søtransport	7.905	5.730	2.175	2.325
Rejser	4.690	4.545	145	240
Øvrige varer og tjenester	7.180	3.605	3.575	3.100
De europæiske Fællesskaber	4.455	1.565	2.890	2.775
Renter, udbytter o. lign.	2.015	5.395	- 3.380	- 2.395
Ensidige overførsler	270	1.080	- 810	- 840
I alt	73.745	78.655	- 4.910	- 7.595

Underskuddet på varehandelen (fob) blev 3,3 mia. kr. mindre end i 1977, mens der på de usynlige poster var et fald i nettoindtægterne på 0,6 mia. kr. De største forskydninger på de usynlige poster var i nettoudgifterne til renter, udbytter o. l., der steg med næsten 1 mia. kr. eller godt 40 pct., og i nettoindtægterne på øvrige varer og tjenester, der steg med knapt 0,5 mia. kr. svarende til 15 pct.

I 3. kvartal 1978 var der en registreret offentlig nettokapitalimport på 2,3 mia. kr., mens den registrerede private kapitalimport beløb sig til 1,7 mia. kr. Danmarks internationale likviditet blev forøget med 2,1 mia. kr.

Hvad udenrigshandelen angår, har Danmarks Statistik opgjort handelsbalanceunderskuddet for januar - november til 14,7 mia. kr., hvilket er 3,3 mia. kr. mindre end i samme periode 1977.

Den samlede indførsel og udførsel, månedsvis i 1977 og 1978 (værdi i mio. kr.)

	Indførsel (cif)		Udførsel (fob)		Merindførsel	
	1977	1978	1977	1978	1977	1978
Januar	6.274	6.579	4.464	4.742	1.809	1.837
Februar	6.072	6.335	4.832	5.328	1.240	1.007
Marts	7.721	6.946	5.684	5.245	2.038	1.701
April	6.176	6.452	4.922	5.384	1.254	1.068
Maj	6.382	6.718	4.575	5.474	1.807	1.244
Juni	7.074	6.840	5.186	6.072	1.888	769
Juli	5.535	5.470	3.992	4.106	1.543	1.363
August	6.670	6.919	4.828	5.327	1.842	1.597
September	7.068	6.931	5.332	5.920	1.736	1.011
Oktober	6.736	7.361	5.385	5.998	1.350	1.363
November	7.120	7.584	5.638	5.853	1.482	1.731
Januar - november	72.827	74.134	54.838	59.449	17.989	14.686
December	6.810		5.599		1.212	
Året i alt	79.637		60.436		19.201	

Importen var i januar - november 74,1 mia. kr., hvilket er en stigning på 1,8 pct. i forhold til 1977. Hvis importen fordeles efter anvendelse har den største importstigning fundet sted i gruppen »varer til direkte anvendelse i byerhvervene«, som importerede for i alt 32,4 mia. kr. Stigningen var i forhold til samme periode 1977 1,7 mia. kr. eller 5,6 pct. Importen af transportmidler, maskiner og andet kapitaludstyr blev 13,2 mia. kr., en stigning på 4,1 pct., mens importen af varer til direkte forbrug blev 13,6 mia. kr. svarende til en stigning på 3,1 pct. Der var et fald i importen af brændselsstoffer og råvarer til landbruget. Importen af brændselsstoffer m. v. blev i alt 11,1 mia. kr. svarende til et fald på 8,0 pct., mens råvareimporten til landbruget blev 3,5 mia. kr. eller 9,0 pct. mindre end i 1977.

Eksporten var i januar - november på 59,4 mia. kr., hvilket er en stigning på 8,4 pct. i forhold til 1977. Landbrugseksporten steg kraftigst med 18,8 pct. til 15,5 mia. kr., mens industrieksporten steg med 7,7 pct. til 38,8 mia. kr. Eksporten af skibe og fly blev 1,1 mia. kr., d.v.s. halvt så stor som i 1977.

England, Vesttyskland og Sverige er Danmarks største eksportmarkeder. Til sammen aftager de tre lande knapt halvdelen af den danske eksport. I 1977 blev Vesttyskland Danmarks største eksportmarked. En position der er blevet yderligere cementeret i 1978. I perioden januar - november 1978 var eksporten til Vesttyskland 10,2 mia. kr. eller 23,5 pct. større end i samme periode 1977. Eksporten til England steg i de første 11 måneder af 1978 med 11,5 pct. til 8,6 mia. kr., mens eksporten til Sverige faldt med 3,5 pct. til 7,7 mia. kr.

Forbrug og investering

Forbrug. Danmarks Statistiks detailomsætningsindeks steg i perioden september - november 1978 med 8,4 pct. i løbende priser i forhold til samme periode 1977. I samme tidsrum viste indekset målt i mængder og sæssonkorrigeret en stigning på 1 pct. Mængdeindekset for omsætningen med nærings- og nydelsesmidler steg med 4,1 pct., mens omsætningen med beklædning m. v. faldt med 2,6 pct. og omsætningen med »andre forbrugsvarer« faldt med 7,2 pct.

Antallet af nyregistrerede personbiler var i perioden september - november 1978 31.328, en stigning på 45 pct. i forholdet til samme periode 1977. For årets første 11 måneder ligger antallet af nyregistrerede personbiler 6,6 pct. lavere end i samme tidsrum 1977.

Erhvervsinvesteringer. I januar - november 1978 blev der nyregistreret 19.964 nye vare- og lastbiler, hvilket er et fald på 36 pct. i forhold til samme periode 1977.

I 3. kvartal 1978 blev der påbegyndt 1.036.900 m² erhvervsbyggeri, svarende til et fald på 1,1 pct. i forhold til 3. kvartal 1977. Mens påbegyndelserne af fabrikker, værksteder, kontor- og butiksejendomme er faldet, har der været en kraftig stigning i påbegyndelserne af øvrige erhvervsejendomme (der omfatter

landbrugsbygninger), hvor påbegyndelserne i 3. kvartal blev på 526.600 m² svarende til halvdelen af samtlige påbegyndelser.

Importen af maskiner og andet kapitaludstyr lå i de første tre kvartaler i 1978 på 6,3 mia. kr. Målt i mængder svarede dette til en stigning på 11 pct. i forhold til samme periode 1977.

Boligbyggeri. I månederne januar - november 1978 blev der fuldført 30.818 lejligheder eller 6,0 pct. færre end i samme periode året før. Antallet af påbegyndte lejligheder var 31.723, et fald på 1,5 pct. Af de fuldførte lejligheder var 25.502 enfamiliehuse, mens 5.316 var flerfamiliehuse. Antallet af fuldførte enfamiliehuse var 2.005 lavere end i de første 11 måneder af 1977, mens antallet af lejligheder i flerfamiliehuse var steget en smule.

Pris og lønudviklingen

Prisindeks

	Råvare- prisindeks		Engros- prisindeks		Forbruger- prisindeks		Måned- prisindeks	
	1977	1978	1977	1978	1977	1978	1977	1978
	1968 = 100 ¹⁾		1968 = 100		1964 = 100		Jan. 1975 = 100	
Januar	287	298	203	216	259,9	292,7	117,5	128,2
Februar	291	295	204	218	260,0	294,1	117,5	128,9
Marts	296	294	207	219	263,8	296,0	119,0	129,6
April	306	295	210	219	266,5	297,1	119,8	130,1
Maj	307	295	211	220	270,4	299,7	122,4	132,0
Juni	306	289	213	222	271,8	300,3	122,9	132,3
Juli	302	289	212	220	273,6	301,1	123,5	132,4
August	305	289	211	221	276,1	302,3	124,5	133,0
September	310	288	213	221	279,0	304,4	125,5	133,9
Oktober	309	285	214	221	288,7	310,2	126,6	134,3
November	306	283	215	223	291,2	312,0	127,9	135,5
December	305		217		291,6		128,0	135,4

¹⁾ 1977-vægte

Råvareprisindekset faldt 2,1 pct. fra august til november 1978, hvor indekset blev 283. I forhold til november 1978 faldt råvareprisindekset med 7,5 pct. Fra august til november 1978 faldt priserne på brændsel m.v. med 3,4 pct. og på kaffe med 7,1 pct. Omvendt steg priserne på råstoffer til landbruget med 2,2 pct. og på jern og stål med 0,8 pct.

Engrosprisindekset steg fra august til november 1978 med 0,9 pct. og lå i november 1978 3,7 pct. højere end i november 1977. Engrosprisindekset for produktionsmidler lå i november 1978 3,2 pct. højere end i november 1977, mens indekset for forbrugsvarer i samme periode steg 4,3 pct.. Fordelt efter oprindelse lå de dansk-producerede varer i november 1978 5,7 pct. højere end i november 1977, mens de importerede varer lå 1,3 pct. højere.

Forbrugerprisindekset blev i november 1978 opgjort til 312,0, hvilket er 7,1

pct. højere end i november 1977. I perioden august til november steg forbrugerprisindekset med 3,2 pct. Den store stigning kan i vid udstrækning tilskrives momsforhøjelsen fra 18 til 20 $\frac{1}{4}$ pct. pr. 1. oktober 1978.

Månedsprisindekset blev i december 1978 opgjort til 135,4, hvilket er en stigning på 5,8 pct. i forhold til december 1977. Stigningen i månedsprisindekset på 1,2 point fra oktober til november ser stor ud på baggrund af det i august gennemførte pris- og avancementstop. Forklaringen er, at den halvårslige regulering af boligposten fik indekset til at stige med 0,8 point. Faldet i indekset på 0,1 point fra november til december skyldes et fald i kaffepriserne.

Den gennemsnitlige stigning i månedsprisindekset for 1978 i forhold til 1977 blev på 7,5 pct. Fra 1976 til 1977 var stigningen på 8,6 pct.

Lønudviklingen. Timelønsindekset for industriens arbejdere lå i oktober 1978 10,1 pct. højere end i oktober 1977, mens månedslønsindekset for industriens funktionærer i samme periode steg 8,9 pct.

Penge- og kapitalmarkedet

I løbet af 1978 blev udlånsloftet hævet tre gange i alt med 10 pct. Sidste forhøjelse var i december med 3 pct.

Ultimo november 1978 lå bankernes samlede udlån på 65,5 mia. kr. og de større sparekassers på 31,6 mia. kr. i forhold til ultimo november 1977 en stigning på henholdsvis 11,2 pct. og 7,8 pct. Bankernes samlede indlån lå ultimo november 1978 på 82,5 mia. kr. og de større sparekassers på 42,5 mia. kr. svarende til en stigning på henholdsvis 2,5 pct. og 8,2 pct. Den ringe stigning i bankernes indlån skyldes renteaftalen fra februar 1978, hvor der blev lagt loft over renterne på aftaleindskud. Dette bevirkede, at kommunerne og erhvervsvirksomhederne til en vis grad omlagde deres likviditet. Et forhold der især har haft betydning for de større banker.

Danmarks Statistik opgjorde den effektive udlånsrente for kassekreditter i bankerne til 15,4 pct. for 3. kvartal 1978. Det er et fald på 1,7 pct. point i forhold til 3. kvartal 1977.

I perioden december 1977 til november 1978 blev nettoobligationstilgangen af Danmarks Statistik opgjort til 50, 1 mia. kr. en stigning på 12 pct. i forhold til den foregående 12 måneders periode. Nettotilgangen af realkreditobligationer var 32,2 mia. kr. og nettotilgangen af statsobligationer 15,7 mia. kr.

Ultimo 1978 lå den effektive obligationsrente på de 20-årige 10 pct. åbne serier i almindelig realkredit på 18,1 pct. mod 16,8 pct. ultimo 1977. Til sammenligning var renten på 10 pct. statsobligationer 1975 - 85 ultimo 1978 17,3 pct. mod 16,8 pct. ultimo 1977.

Anne-Katrine Pilegaard
19/1 1979

Indeks

ØKONOMI OG POLITIK

52. årgang 1978

<i>Ole Zacchi: Kommentar til Jens Holten Larsen</i>	3
<i>Iver Hornemann Møller: Klassekamp og sociallovgivning (anden artikel)</i>	7
<i>Torben Worre: Folketingsvalget 15. februar 1977</i>	18
<i>Kjeld Philip: Landboreformer i Tanzania</i>	48
<i>Henning Sørensen: Militærsociologi i USA, en forskningsoversigt</i>	57
<i>Johannes Thestrup Pedersen: Den danske befolknings politiske værdier og værdiprioriteter</i> ...	73
<i>Niels Christian Nielsen: Økonomisk demokrati: En økonomisk analyse af mål og midler</i> ...	101
<i>Iver Hornemann Møller: Klassekamp og sociallovgivning (tredie artikel)</i>	140
<i>Jens Holten Larsen: Kommentar til Ole Zacchi</i>	172
<i>Jesper Jespersen: Forward slange - et alternativ til det aktuelle valutariske samarbejde?</i>	174
<i>Ole Zacchi: Replik til Jens Holten Larsen</i>	195
<i>Peder J. Pedersen: Den funktionelle indkomstfordeling i Danmark i mellemkrigsårene</i>	197
<i>John Carlsen: Lomé-konventionens betydning for industriudviklingen i Afrika</i>	220
<i>Finn Sunesen: Fællesmarkedet og tredielande</i>	249
<i>Ole Jess Olsen: Spanien efter Franco</i>	259
<i>Martin Paldam: På vej mod lønmodtagerstaten - en oversigt over lønkvotens udvikling i OECD-området 1948-75</i>	287
<i>Jan Jakob S. Floryan: Samspillet mellem Det europæiske politiske Samarbejde og De europæiske Fællesskaber</i>	310
<i>Henrik Preben Perregaard: Økonomiske reformer i Ungarn gennem ti år</i>	325
<i>Søren Riishøj: Omkring COMECON's 30 års jubilæum</i>	364
<i>Udviklingen i den internationale og danske økonomi</i>	87, 185, 276, 377